

Toelichting hoe zoekgebied K tot stand is gekomen en welke besluiten daarover op welk moment door de gemeenteraad van Berkelland zijn genomen.

Gebied K is als zoekgebied naar voren gekomen in de RES 1.0. op basis van de volgende inhoudelijke punten:

In het samenwerkingsverband van de RES Achterhoek zijn de verschillende zoekgebieden beoordeeld op kwaliteit en op geschiktheid voor winning van windenergie, aan de hand van:

- de te behalen energieopbrengst;
- de landschappelijke kwaliteit en gebiedskenmerken;
- de impact op de omgeving/milieu;
 - aantal direct gehinderde woningen (woningdichtheid)
 - ruimtegebruik van de opstelling van windturbines;
 - visuele dominantie;
 - impact op natuurwaarden in en om de locaties;
- de impact op cultuurhistorische waarden

In Berkelland zijn de volgende bestuurlijke besluiten genomen die mede geleid hebben tot de keuze voor zoekgebied K:

- De gemeenteraad van Berkelland stelt op 25 mei 2021 motie M21-04 'regie in energietransitie' vast. Motie M21-04 is leidend geweest voor de formulering van de bijdrage van Berkelland aan de RES Achterhoek en specifiek de voorkeur voor zoekgebied K. In de motie vraagt de gemeenteraad namelijk in acht te nemen dat grensoverschrijdend gedacht dient te worden en eerste gezamenlijke regionale zoekgebieden voor grootschalige energieopwek worden bepaald.
- Op 23 november 2021 is het geamendeerde raadsbesluit RES 1.0. vastgesteld. Hierin heeft de gemeenteraad besloten dat zij alleen zoekgebied K verder willen onderzoeken en de overige gebieden die worden vermeld als alternatief voor gebied K uit te sluiten.
- Op 16 februari 2022 is het geamendeerde raadsbesluit uitgangspunten herijking RODE beleid 2022 vastgesteld. Hierin heeft de gemeenteraad opnieuw bevestigd dat zij alleen initiatieven voor windmolens toestaan in gebied K.

De moties, amendementen en raadsbesluiten treft u hierna aan.

MOTIE
Artikel 34 Reglement van Orde

Motie vreemd aan de orde van de dag (aangepast versie)

Onderwerp: Regie in de energietransitie

De raad van de gemeente Berkelland in vergadering bijeen op 18 mei 2021

gelezen de antwoorden op de recente schriftelijke vragen van de fracties van de VVD en van D66

Overwegende dat:

1. De rijksoverheid op 28 juni 2019 het klimaatakkoord heeft gepresenteerd, waarin de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015) worden uitgewerkt. Het belangrijkste doel van het Klimaatakkoord is de CO₂-uitstoot in 2030 met 49% verminderen vergeleken met 1990. In 2050 moet de uitstoot van broeikasgassen met 95% afgenomen zijn.
2. Uitgangspunt van het Klimaatakkoord is dat de stappen naar minder CO₂-uitstoot voor iedereen haalbaar en betaalbaar zijn. Daarom ontziet het kabinet de huishoudportemonnee zoveel mogelijk. En zorgt het kabinet voor een eerlijke verdeling van lasten tussen burgers en bedrijven. Daarnaast neemt Nederland de tijd: maatregelen worden stap voor stap genomen.
3. Om de doelstellingen het klimaatakkoord te kunnen halen er in Nederland in 2030 84 TWh grootschalige hernieuwbare elektriciteitsproductie nodig is en dat daarvan 35 TWh op land gerealiseerd dient te worden. Dat deze 35 TWh verdeeld wordt over de 30 RES regio's in Nederland, waarvan de Achterhoek er een is.
4. Er in het Nationaal Programma RES niet gesproken wordt over een energieneutraliteitsdoelstelling op gemeentelijk of regio-niveau.
5. In het Akkoord van Groenlo 2013 de acht gemeenten van de Regio Achterhoek hebben afgesproken te streven naar 'een energie-neutrale Achterhoek in 2030 door inzet op grootschalige energiebesparing en productie van hernieuwbare energie'.
6. Het Akkoord van Groenlo ingehaald is door de tijd met de komst van het klimaatakkoord in 2019.
7. De doelstelling uit het Akkoord van Groenlo (1,35 TWh) een onevenredig grote bijdrage (op basis van huidig verbruik, aantal inwoners en/of oppervlakte) zou betekenen van de regio Achterhoek aan het nationale klimaatakkoord.
8. Naast het klimaatakkoord en het Akkoord van Groenlo, de gemeente Berkelland ook nog een eigen energieneutraliteitsdoelstelling heeft voor 2030: Berkelland Energieneutraal 2030.
9. Zon op woningen en bedrijfsdaken maatschappelijk meer passend en geaccepteerd zijn binnen de uitstraling en de ambitie van onze gemeente dan zonnepanelen op agrarische grond.
10. Vele Berkellandse bedrijven bereid zijn om zonnepanelen te leggen op bedrijfsdaken, maar deze bedrijven regelmatig nul op het rekest krijgen vanwege de netwerkcongestie.
11. Zonnepanelen op cultuurgrond weliswaar resulteren in een grotere productie/opbrengst van hernieuwbare energie maar een verarming zijn van ons landschap.
12. In een tweetal leefgemeenschappen in onze gemeente rondom de schakel- en onderstations onevenredig veel zonneparken in hun directe omgeving zijn vergund en nog in ontwikkeling zijn.
13. Grote windturbines niet passen binnen ons coulisselandschap.

14. Grote windturbines voor overmatige overlast kunnen zorgen.
15. Er ernstige twijfels bestaan over gezondheidsrisico's voor omwonenden bij grote windturbines.
16. Een bijdrage aan duurzame energie en een goede inpassing in ons landschap een creatieve oplossing vergt, die niet specifiek mag drukken op enkele leefgemeenschappen in onze gemeente.
17. De Rijksoverheid nog bezig is met een visie (NOVI) voor de periode na 2030, maar dat bv. de Veluwe en de Achterhoek in die visie benoemd worden als regio's waarin de kleinschalige landschappen behouden dienen te blijven.

verzoekt het college:

1. De eigen doelstelling voor energieneutraliteit van de Gemeente Berkelland in 2030 te laten varen en aan te sluiten bij de opgave die volgt uit het nationale klimaatakkoord.
2. In het kader van de opstelling van RES 1.0 Achterhoek de overige gemeenten voor te leggen de werkelijke opgave voor het jaar 2030 te richten op de overeengekomen landelijke RES-opgave (49% minder CO₂-uitstoot in 2030; met een realistisch bod op basis van inwoners, huidig verbruik en oppervlakte)
3. Een realistisch bod van de Gemeente Berkelland ook te richten op de overeengekomen landelijke opgave, en te baseren op het aantal inwoners, huidig verbruik en oppervlakte.
4. In het kader van de voorbereiding van de besluitvorming in de raad over de RES 1.0 Achterhoek bij Netbeheerder Liander, al dan niet samen met andere Achterhoekse RES-gemeenten, aan te dringen om meer mogelijkheden in hun infrastructuur te creëren voor plaatsing van zon op bedrijfsdaken.
5. In afwachting daarvan een pas op de plaats te maken met het sluiten van participatieovereenkomsten met nieuwe initiatiefnemers, in het bijzonder rondom onderen schakelstations in onze gemeente en in onze buurgemeente Oost-Gelre.
6. In het kader van de opstelling van RES 1.0 Achterhoek in acht te nemen dat grensoverschrijdend gedacht dient te worden en dat eerst gezamenlijk regionale zoekgebieden voor grootschalige energieopwekking in de Achterhoek worden bepaald, alvorens initiatiefnemers de ruimte krijgen om een initiatief te starten in een bepaald gebied. Het bepalen van deze zoekgebieden dient te geschieden o.b.v. een breed maatschappelijk draagvlak (bv. burgerforum en omgevingsvisie) en met zorg voor landschappelijke waarden en de leefbaarheid van de kernen in de Achterhoek.

en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening en naam:

D66	VVD	PvdA	OBL	GB	CDA
Erik Slotboom	Hans Boxem	Hans Pelle	Fred van Holst	Ingrid van Dijk	Frank Jonk

De motie is: ~~overgenomen~~ / aangenomen / ~~verwerpen~~

Stemverhouding: voor: 24 CDA JA VVD D66 PvdA OBL
tegen: 2 SpL

M., griffier

Zaaknummer : 233842

Raadsvergadering : 23-11-2021

Onderwerp : Regionale energiestrategie (RES) Achterhoek 1.0

Collegevergadering : 12-10-2021

Portefeuillehouder : Wethouder G.J. Teselink

Steller : Vuijk, Matthew, Team tel. : 0545250224
Opdrachtgeverschap A

Te nemen besluit

1. De Regionale Energiestrategie 1.0 Achterhoek vaststellen. dit houdt in:
 - 1a) Een bijdrage leveren aan het Achterhoekse RES-bod van 1,35 TWh tot 2030;
 - 1b) Streven naar maximale benutten van de potentie voor de opwekking van zonne-energie op daken;
 - 1c) Het Berkellandse deel van gebied K (ten zuiden van Ruurlo en Beltrum) aanwijzen als potentiële locatie voor geclusterde windenergie en daarbij uit te gaan van een op te wekken vermogen van ongeveer 0,071 TWh;
 - 1d) De vergunde en in procedure zijnde initiatieven voor zonneparken in Berkelland aanwijzen voor de RES-opgave als onze bijdrage voor zon op land;
2. Inspraakverslag vaststellen en de indieners van de reacties informeren over het besluit en het standpunt van de gemeenteraad over hun reacties;
3. Deze RES 1.0 nader uitwerken in gemeentelijk beleid (RODE en/of omgevingsvisie);
4. Totdat nieuw beleid is vastgesteld geen nieuwe initiatieven voor grootschalige duurzame energieopwekking in behandeling nemen.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Op 28 juni 2019 heeft het kabinet het klimaatakkoord gepubliceerd. Het is de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs uit 2015. In het klimaatakkoord is bepaald dat regio's samen moeten werken aan een energiestrategie, de Regionale Energie Strategie (RES). In totaal moeten de 30 RES-regio's 35 TWh aan grootschalige zonne- en windenergie opwekken. Afsproken is om in 2021 de RES-sen 1.0 vast te stellen.

In de RES Achterhoek staat hoeveel de Achterhoek bijdraagt aan deze nationale opgave en met welke strategie. De RES is geen beoordelingskader, maar een niet-juridisch bindend document op visieniveau. De RES geeft richting op regionaal niveau. De RES gaan wij met nadere besluitvorming uitwerken in gemeentelijk beleid. Bijvoorbeeld in de herijking van RODE en/of de omgevingsvisie.

Argumentatie

1.1 In de RES 1.0 Achterhoek staan gezamenlijke afspraken.

De RES-partners hebben naar elkaar uitgesproken dat zij staan voor de RES 1.0 Achterhoek (bijlage 1). Daarmee is bij alle partijen commitment ontstaan om in te stemmen met de RES. De verwachting is dat dat ook zal gebeuren. Mocht een van de partijen niet instemmen, dan zal de RES in principe toch worden aangeboden. Uiteraard gebeurt dat in onderling overleg.

1a.1 Met 1,35 TWh draagt de Achterhoek bij aan de nationale opgave om in 2030 35 TWh aan grootschalige energie op te wekken.

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

De verdeling tussen de regio's en de verhouding tussen zon en wind is vrij. Het nationaal programma RES (npRES) gaat ervan uit dat de overheden hier gezamenlijk uitkomen. De opgave waar de regio's in Nederland voor staan is om concreet aan te geven hoeveel hernieuwbare energie zal worden gerealiseerd en daarbij locaties en een tijdspad aan te geven. Het gaat hierbij om duurzame elektriciteit en duurzame warmte. Met het bod van 1,35 TWh neemt Berkelland samen met de zeven andere Achterhoekse gemeenten een deel van deze nationale opgave voor onze rekening. 1,35 TWh komt overeen met de berekeningen zoals opgenomen in de Regionale Uitvoeringsagenda Duurzame Energie Achterhoek uit 2016. Deze berekeningen zijn in de totstandkoming van RES ook getoetst aan nieuwe inzichten en de opdracht uit het klimaatakkoord. Daaruit concluderen we dat 1,35 TWh een reële bijdrage is aan de landelijke opgave.

1a.2 Voor wind en zon streeft de Achterhoek naar een optimale verhouding

De Achterhoek wil zich maximaal inzetten voor zon op dak. Daarom is het aandeel zon op dak in de energiemix zo groot mogelijk gemaakt. Het streven is om 0,35 TWh aan grootschalig zon op dak te realiseren. Meer dan 0,35 TWh zon op dak lijkt op dit moment niet realiseerbaar. Dit betekent dat de overige 1,00 TWh met zonne- en windparken opgewekt moet worden. Uit oogpunt van maatschappelijke kosten is het verstandig te streven naar een goede verhouding tussen wind en zon. Uitgaande van 0,35 TWh zon op dak, betekent dit dat nog behoefte is aan 0,79 TWh wind en 0,21 TWh zon op land.

Ook is gekeken of het netwerk van Liander voldoende aansluitmogelijkheden heeft. Een goede verdeling over de regio voorkomt aansluitproblemen en daarbij moet e.e.a. ook voor 2030 aangesloten kunnen worden. Uit de netwerkanalyse kwam naar voren dat de huidige onderstations voldoende capaciteit bieden, mits voor een complementaire zon-windverhouding wordt gekozen en de windenergie over de onderstations wordt verdeeld.

1a.3 Alle Achterhoekse gemeenten leveren een bijdrage aan dit RES-bod.

De bijdragen van de verschillende gemeenten is als volgt bepaald. In eerste instantie is gekeken welke plannen voor grootschalig wind, zon op land en zon op dak al per gemeente gerealiseerd zijn. Daar is per gemeente de opwekcapaciteit van de harde pijplijnplannen bij opgeteld. Daaruit is de opgave berekend, die nodig is om tot 1,35 TWh te komen. Uitgaande van een maximale inzet voor zon op dak resteert op Achterhoekse schaal een opgave van 0,248 TWh grootschalig zon op dak. Uitgaande van de optimale verhouding tussen zon en wind resteert een opgave van 0,618 TWh wind en 0,013 TWh zon op land.

1b.1 De Achterhoek heeft de voorkeur voor zon op dak

De Achterhoek heeft een hoge doelstelling voor het realiseren van zon-op-dak. Minimaal 0,35 TWh duurzame energie moet via grootschalige opstellingen van zon op dak worden geproduceerd. Dit streven naar het maximaal benutten van de potentie voor de opwekking van zonne-energie op daken is reëel, maar niet eenvoudig. Bedrijfsdaken en daken van agrarische bebouwing bieden genoeg oppervlakte. Maar er zijn veel drempels die benutting in de weg liggen. In de uitvoering de komende jaren willen we de drempels proberen weg te nemen. Dit vergt wel veel inzet en creativiteit.

1c.1 De opgave voor wind heeft extra aandacht en analyse gekregen

De restopgave voor wind is in de RES gedefinieerd per gemeente. Daarvoor is eerst in beeld gebracht op welke locaties in de Achterhoek geen belemmeringen (zoals woningen) bestaan om windmolens te plaatsen. Met de overblijvende gebieden is restrictief omgegaan om uiteindelijk het karakteristieke gesloten landschapsbeeld van de Achterhoek zo min mogelijk te beïnvloeden. Dat heeft geleid tot een keuze voor concentratie van windturbines binnen een beperkt aantal zoekgebieden. Dit heeft een samenhangende strategie opgeleverd met een bijdrage per gemeente naar draagkracht van het landschap.

1c.2 In Berkelland gaan we onze bijdrage aan windenergie verder uitwerken

In de RES staat een bijdrage aan de windopgave in Berkelland van 0,071 TWh. Ruimtelijk gezien kan ons grondgebied een dergelijke opgave van 0,071 TWh dragen. Ons is gevraagd om een bestuurlijke inschatting te maken van onze bijdrage aan wind. Gezien de politiek-bestuurlijke discussie vinden wij dat 0,071 TWh een realistische bijdrage is. Hoe we precies aan deze inspanningsverplichting gaan werken, ook rekening houdend met motie 21-04, moeten we nog

uitwerken. Bijvoorbeeld in de herijking van RODE en/of de omgevingsvisie. Met het klimaatakkoord is afgesproken dat voor de landelijke opgave voor 2030 op 1 januari 2025 de benodigde vergunningen voor zon en wind moeten zijn verleend.

1c.3 Regionaal is er nog een restopgave wind die nog niet is ingevuld

De bijdrage aan windenergie die de gemeenten in het kader van de RES 1.0 bieden bedraagt in totaal 0,546 TWh. Dit is exclusief een bijdrage van Winterswijk, die niet is opgenomen vanwege het moratorium op wind tot 2023 in Winterswijk. Vergeleken met de huidige situatie zetten we met dit bod grote stappen in de richting van de gewenste windbijdrage, vanuit systeemefficiëntie en kosteneffectiviteit bekeken. Maar we zijn er dan nog niet. De resterende windenergieproductie van (0,618 minus 0,546) 0,072 TWh om tot 1,35 TWh te komen kan worden opgevuld met energie uit zonneparken. Alleen biedt het vanuit netwerkefficiëntie en maatschappelijke kosten wel voordeel om ook extra windenergie toe te voegen. Als Berkelland hebben wij al een maximum afgesproken voor zonneparken. Wij zien geen reden om een extra zon op land bijdrage te leveren voor het invullen van de resterende regionale energieproductie.

1c.4 Gebied K ligt het meest voor de hand voor een cluster van windmolens gelet op de wettelijke normen, en de impact voor inwoners en landschap.

Tijdens de voorafgaande beeldvormende avonden voor de herijking van het RODE beleidskader is duidelijk geworden dat een clustering/concentratie van grotere windmolens de voorkeur verdient boven een spreiding van kleinere windmolens over het grondgebied. Met de motie 21-04 heeft u aangegeven dat deze clustering bij voorkeur plaatsvindt in het grensgebied van onze gemeente.

Gebied K, in de zuidhoek van ons grondgebied, is groot genoeg om onze bijdrage aan windenergie te leveren. Hoeveel TWh exact opgewekt zal kunnen worden (inclusief aantal, plaatsing en omvang windturbines) is afhankelijk van het proces dat we nog moeten lopen. Daarin gaan we een verdere ruimtelijke analyse van het zoekgebied uitvoeren. En overleg voeren met de inwoners en belangenorganisaties in het gebied. Dat proces moeten we samen met Oost Gelre inrichten.

Het verder uitwerken van kaders, richting en participatie hiervoor valt niet binnen de RES, maar pakken wij op in de herijking van het RODE.

1d.1 De Berkellandse bijdrage voor zon op land is conform ons huidige RODE-beleid

De restopgave voor zon op land is niet gedefinieerd. Deze zal vrijwel zeker worden opgevangen binnen de ruimtelijke kaders van de individuele gemeenten. Daar is geen aanvullende regionale strategie nodig. Als Berkelland leveren wij onze bijdrage aan zon op land met onze in procedure zijnde (3 stuks) en vergunde zonneparken (10 stuks). Onze zonneparken zijn opgeteld 137 ha, waarvan 126,5 op cultuurgrond, en hebben een potentieel van 0,122 TWh (peildatum juni 2021).

2. Inspraakverslag geeft antwoord op de reacties van inwoners en organisaties op RES 1.0.

De ter inzage legging van het RES 1.0. heeft meerdere reacties opgeleverd van inwoners en organisaties. De antwoorden op de reacties zijn verwerkt in het inspraakverslag. De reacties hebben niet geleid tot aanpassing op RES 1.0.. Wel worden de reacties ook meegenomen in het proces tot herijking van RODE.

3.1 Het is van belang dat de keuzes uit de RES worden vertaald in onze visie op de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente.

De RES bevat een strategie en is een niet-juridisch bindend document op visie-niveau; de daadwerkelijk realisatie van projecten kan afwijken van de strategie. De koers van de RES moet op gemeentelijk niveau verder worden uitgewerkt in beleid. In Berkelland betekent dat de RES input is voor de herijking van het RODE-beleidskader en/of de Omgevingsvisie.

3.2 Naast dat we beleid aanpassen, pakken we ook een aantal dingen regionaal op Namelijk:

- Het uitwerken en uitvoeren van het plan van aanpak zon op dak;
- Het uitwerken en uitvoeren van het plan van aanpak lokaal eigendom;

- De programmering en kwaliteitsimpuls van zonneprojecten op land, al is deze niet voor Berkelland van toepassing;
- De tweede netwerkimpactstudie uit te voeren door Liander waarmee wordt gestuurd op zekerstelling van en tijdige en kostenefficiënte duurzame energieproductie.

4.1 Uw motie M 21-04 moet nog in besluitvorming worden vastgelegd

Het aannemen van de motie moet leiden tot aanpassing van ons beleid. De motie en raadsbrief met verdere duiding daarvan zijn als bijlagen toegevoegd. We maken even pas op de plaats en nemen, totdat RODE opnieuw is vastgesteld, geen nieuwe ontwikkelingen in behandeling. We gaan dus niet in op verzoeken om medewerking aan een vergunningsaanvraag voor grootschalige energieopwekking. We zetten de lopende procedures met een ingediende aanvraag voor de datum van de motie wel door. Met dit raadsbesluit stellen we dit ook expliciet vast.

Kanttekeningen en risico's

De RES is een bestuurlijk document en heeft geen rechtstreeks juridische binding. De daadwerkelijke uitwerking in ruimtelijk beleid per gemeente kan afwijken. Daarnaast is de realisering van projecten voor duurzame opwek van energie afhankelijk van initiatieven van derden.

Er zijn geen sancties verbonden aan het niet-vaststellen van de RES. In de Achterhoek is afgesproken dan alsnog wel de RES aan te bieden. Wat de gevolgen zijn, weten we niet. Ook bij provinciale en landelijke overheden is dit onbekend terrein. Wel is het een sterk signaal dat een gemeente, ondanks de gezamenlijke inspanningen, de regionale lijn verwerpt. Voor zover wij weten heeft tot nu toe nog geen enkele gemeente de RES niet vastgesteld.

Het feit blijft wel dat voor daadwerkelijke realisatie van projecten het gemeentelijk beleid bepalend is, en niet een regionale strategie. Het verwerpen van de RES, betekent dus niet dat we geen beleid meer hoeven te hebben met voorwaarden voor zon en wind op land in Berkelland. Met andere woorden, ook zonder RES moeten we een herijkt RODE hebben. In de toelichting staat nog een aantal kanttekeningen bij het RES-bod in de vorm van vragen.

De RES 1.0. is op dit moment vastgesteld in Oost Gelre, Doetinchem, Bronckhorst, Winterswijk, Oude IJsselstreek, Aalten en Waterschap Rijn en IJssel. In oktober komt de RES 1.0. als hamerstuk in de gemeenteraad van Montferland. Provinciale Staten van Gelderland neemt in december haar besluit.

Financiën

De middelen voor het opstellen van de RES 1.0 komen tot op heden voornamelijk van het rijk en van de provincie. Het budget is eindig. De RES-organisatie kan vermoedelijk tot het einde van het jaar blijven bestaan. Er vindt op dit moment een subsidieaanvraag plaats vanuit de Achterhoek om RES 2.0. op te stellen. Dit geldt overigens voor alle RES-regio's. De verwachting is dat rijk en provincie opnieuw middelen beschikbaar zullen stellen.

Voor de uitwerking in eigen beleid hebben we nog voldoende budget in het programma Actief met duurzaamheid en Energie.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Niet van toepassing

Communicatie

Vanuit RES Achterhoek is er een persbericht uitgegeven en een persconferentie geweest op 13 juli. Wij zelf hebben inwoners/eigenaren van zoekgebied K een brief gestuurd om duiding te geven aan het RES-bod en de stand van zaken in relatie tot de herijking van RODE. Hierop konden inwoners ook een reactie insturen tot 9 september 2021. De toelichting op deze reactie is toegevoegd in bijlage 2, het inspraakverslag.

Initiatief, participatie en rol gemeente

Deze RES 1.0 is een resultaat van de samenwerking tussen de Achterhoekse gemeenten (waarbij inbegrepen de gemeente Montferland), de provincie Gelderland het Waterschap Rijn en IJssel en Liander. Deze samenwerking is ondersteund door de projectorganisatie RES Achterhoek.

In juni 2020 hebben de colleges van alle acht gemeenten in de Achterhoek, gedeputeerde staten van provincie Gelderland en het dagelijks bestuur van Waterschap Rijn en IJssel de Concept-RES Achterhoek vastgesteld.

In het afgelopen jaar is de Concept-RES Achterhoek verder uitgewerkt tot een definitieve RES 1.0 Achterhoek. Door de projectorganisatie RES Achterhoek zijn regionale informatieavonden voor raadsleden en participatiesessies met inwoners georganiseerd. In diverse ambtelijke werkgroepen is de RES 1.0 inhoudelijk vormgegeven. De stuurgroep RES, waarin overheden en organisaties deelnemen, heeft mede richting gegeven aan de ambtelijke werkzaamheden.

Het is aan de gemeenteraden, de provinciale staten en het algemeen bestuur van het waterschap om te besluiten over de vaststelling van de RES 1.0 Achterhoek.

In onze gemeente hebben we er daarnaast voor gekozen om de RES 1.0 eerst ter inzage te leggen. Zo kregen inwoners de ruimte om een reactie op de RES 1.0 in te sturen. Deze reacties zijn betrokken bij het besluit dat de gemeenteraad neemt over de RES 1.0 en de reacties worden ook gebruikt bij de herijking van het RODE-beleid.

Planning en evaluatie

De RES 1.0 wordt door alle gemeenteraden uit de regio Achterhoek, provinciale staten en het algemeen bestuur van het waterschap in dezelfde periode behandeld, augustus – november 2021. Als alle raden, de staten en het waterschapsbestuur de RES 1.0 ongewijzigd vaststellen, zal deze daarna officieel worden aangeboden aan het Rijk. Als één of meerdere bestuursorganen nog wijzigingen voorstellen, volgt nader overleg, waarna een gewijzigde versie van de RES 1.0 in procedure wordt gebracht. De officiële aanbieding zal dan na de tweede behandeling door de gemeenteraden, provinciale staten en dagelijks bestuur van het waterschap plaatsvinden.

De RES 1.0 is een tussenstap in de energietransitie in de Achterhoek en in Nederland. De RES 2.0 is een voortgangsrapportage van RES 1.0, deze moeten wij op 1 maart 2023 opleveren. Op 1 januari 2025 moeten de benodigde vergunningen voor zon en wind zijn verleend voor de landelijke opgave voor 2030.

Alternatieven

Kan een gemeente ook de RES 1.0 niet vaststellen?

Er zijn geen sancties verbonden aan het niet-vaststellen van de RES. In de Achterhoek is afgesproken dan alsnog wel de RES aan te bieden. Wat de gevolgen zijn, weten we niet. Ook bij provinciale en landelijke overheden is dit onbekend terrein. Wel is het een sterk signaal dat een gemeente, ondanks de gezamenlijke inspanningen, de regionale lijn verwerpt. Voor zover wij weten heeft tot nu toe nog geen enkele gemeente de RES niet vastgesteld.

Het feit blijft wel dat voor daadwerkelijk realisatie van projecten het gemeentelijk beleid bepalend is, en niet een regionale strategie. Het verwerpen van de RES, betekent dus niet dat we geen beleid meer hoeven te hebben met voorwaarden voor zon en wind op land in Berkelland. Met andere woorden, ook zonder RES moeten we een herijkt RODE hebben.

Alternatieve windzoekgebieden voor voorkeursgebied K

In de bijlage 1 van de RES staan meerdere gebieden, die nu niet zijn genoemd als invulling van de Berkellandse bijdrage aan de windopgave. De keuze hiervoor is een genuanceerd geheel, waarin strevend naar een regionaal samenhangende strategie, gemeentelijk en provinciale inzichten en ook de voorkeuren van raden en provinciale staten doorklinken. Motie 21-04 is hierin een belangrijke factor geweest.

De keuze voor K wil niet zeggen dat de alternatieve zoekgebieden verder zijn uitgesloten. Mocht om wat voor reden dan ook gebied K wegvallen als optie, dan biedt de lijst in bijlage 1 alternatieven die overwogen kunnen worden. Uiteindelijk is de RES slechts een strategie; de daadwerkelijk realisatie van projecten wordt bepaald door gemeentelijk ruimtelijk beleid en concrete initiatieven.

Nog een alternatief voor de windzoekgebieden

Een andere keuzemogelijkheid voor de raad is om een gebied aan te wijzen waar voldoende woningen worden verwijderd om molens te kunnen plaatsen. Dit is zo een ingrijpende aanpak, dat in de RES Achterhoek dit niet is overwogen. En na de ruimtelijke analyse bleek het ruimtelijk potentieel ook groot genoeg. Daarom is deze 'sloop-optie' ook niet verder onderzocht. Ook zou de kosten van woningverwijdering de realisatie van zo een windmolenpark veel duurder maken, en daarmee niet realistisch.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12-10-2021;

b e s l u i t :

1. De Regionale Energiestrategie 1.0 Achterhoek vast te stellen, waarbij
 - 1a) de raad een bijdrage wil leveren aan de regionale opgave zoals verwoord in de RES 1.0 Achterhoek mits duidelijkheid ontstaat over gezondheidsrisico's voor energieopwekking voor onze inwoners;
 - 1b) de raad streeft naar maximaal benutten van de potentie voor de opwekking van zonne-energie op daken;
 - 1c) de bijdrage van zon op land in de gemeente Berkelland gestalte krijgt in vergunde en in procedure zijnde initiatieven voor zonneparken;
 - 1d) op basis van het te herijken RODE-beleid samen met de gemeente Oost-Gelre wordt bezien of in gebied K (gebied rondom Baakse Beek, tussen Ruurlo, Groenlo en Mariëvelde) mogelijkheden zijn voor een grote clusteropstelling van meerdere (5,5 MW) windturbines die op lokaal draagvlak kunnen rekenen;
 - 1e) de overige locaties in onze gemeente die in bijlage 1 van RES 1.0 Achterhoek worden vermeld als alternatief voor gebied K, als plek voor plaatsing van windmolens worden uitgesloten en dit aan de overige RES-partners kenbaar wordt gemaakt;
2. Deze RES 1.0 Achterhoek middels een richtinggevend raadsbesluit nader uit te werken in gemeentelijk beleid (de herijking van RODE en/of omgevingsvisie);
3. Totdat nieuw beleid is vastgesteld geen initiatieven voor grootschalige duurzame energieopwekking in behandeling te nemen;
4. Voor het vervullen van de energietransitie als gemeente meer de regie te nemen, onze inwoners daar meer bij te betrekken, in te zetten opdat revenuen meer ten goede komen aan onze inwoners, door gebruik te maken van de maatschappelijke tender en/of als gemeente zelf het initiatief te nemen voor een project, zoals verwoord in het raadsbreed aangenomen motie M19-08;
5. De indieners van de reacties te informeren over het standpunt van de gemeenteraad.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 23-11-2021

de griffier,

de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Regionale energiestrategie (RES) Achterhoek 1.0

1.1 Waarom zijn windmolens onderdeel van de regionale energiestrategie van de Achterhoek?

Het Rijk zet zelf vooral in op windenergie op zee. In het klimaatakkoord is afgesproken om in 2030 84 TWh hernieuwbare elektriciteit te produceren uit wind en zon. 60% daarvan (49 TWh) komt op zee en 40% (35 TWh) op land. De 35 TWh op land is niet verder uitgesplitst in wind en zon. De regio's mogen hier zelf over beslissen. Vanuit het oogpunt van systeemefficiëntie is het van belang om productie en verbruik zo dicht mogelijk bij elkaar te realiseren en ook op regionale en lokale schaal te streven naar een optimale verhouding tussen zon en wind.

1.2. Kunnen we niet alles met zon doen? Of alles met wind?

Wind en zon zijn niet uitwisselbaar. Wind en zon vullen elkaar over de dag en over het jaar goed aan. Als de zon 's nachts onder is kan het wel waaien. Harde wind gaat veelal gepaard met bewolking. Windstil weer is vaak zonnig. In het winterhalfjaar staat de zon minder lang aan de hemel, terwijl het in dat jaargetijde gemiddeld wat harder waait. Door wind en zon te combineren neemt de stabiliteit van het netwerk toe. De bedrijfstijd van een windturbine in een jaar is ongeveer 3500 uur, die van zonnepanelen ongeveer 950 uur. De energie-infrastructuur wordt bij windmolens dus ruim drie keer zo goed benut als bij zonnepanelen. Andersom geformuleerd: windenergie levert met dezelfde infrastructuur meer dan drie keer zoveel energie op tegen ongeveer dezelfde kosten. Deze kosten komen voor rekening van de energiegebruiker. Een indicatie van de kosten voor de 1,0 TWh die in de Achterhoek moet worden opgewekt door zon op land en wind kan dit illustreren:

- Alleen zon op land: € 330 mln.
- Alleen wind: € 90 mln.
- Wind en zon op land gecombineerd: € 70 mln.

1.3 Kunnen we niet nóg meer doen met zon op dak?

Een conservatieve schatting van de maximale realistische potentie voor grootschalig zon op dak bedraagt 0,49 TWh. In de RES is een doelstelling opgenomen om in 2030 0,35 TWh gerealiseerd te hebben. Dat is ruim 70% van het potentieel, en 2,5 keer zoveel als we nu gerealiseerd hebben, inclusief pijplijn.

De realisatie van zon op dak kent behoorlijk wat obstakels. Naast de uitdagingen die de netbeheerders hebben op het gebied van versterking van het netwerk hebben we ook te maken met heel veel verschillende eigenaren, dakconstructies, investeringsbeslissingen, belangen van bouwverzekeraars etc. Om alleen al de doelstelling van 0,35 TWh te behalen zullen we een gezamenlijke strategie moeten ontwikkelen waarbij naar verwachting ook meer middelen en menskracht nodig zijn.

1.4 Zijn er andere energiebronnen dan wind en zon?

Snelheid is geboden. De klimaatverandering gaat sneller dan verwacht en voorspeld is tijdens het afsluiten van het klimaatakkoord in Parijs. De uitstoot van CO₂ moet daarom met spoed worden gereduceerd. Daarom wordt voor de korte termijn gekozen voor bewezen productietechnieken die direct een significante bijdrage kunnen leveren aan de energieproductie. Andere technieken, zoals thermische energie uit afvalwater of uit oppervlaktewater of kernenergie staan nog in de kinderschoenen of duren te lang om te realiseren. Opslagtechnieken voor elektriciteit, zoals waterstof, zijn nog in ontwikkeling en alleen van invloed op de energiedistributie en niet op de productie.

1a.1 Is een regionaal bod van 1,35 TWh niet te hoog of te laag?

1,35 TWh komt overeen met de berekeningen zoals opgenomen in de Regionale Uitvoeringsagenda Duurzame Energie Achterhoek uit 2016. Ten behoeve van de concept-RES is opnieuw gekeken naar de hoeveelheid elektriciteit die moet worden opgewekt om de Achterhoek energieneutraal te maken. Uit die hernieuwde berekeningen blijkt dat in een volledig energie neutrale Achterhoek veel meer elektriciteit moet worden opgewekt dan 1,35 TWh. Belangrijke reden voor dit verschil is dat bij de Regionale Uitvoeringsagenda alleen is gekeken naar de gebouwde omgeving, terwijl bijvoorbeeld de volledige elektrificatie van de transportsector niet in beeld was. Ook blijkt de energiebesparing minder dan is ingeschat, onder andere door economische ontwikkeling, en levert biomassa een veel geringere bijdrage. 1,35 TWh is daarmee voor dit moment een reële bijdrage aan de landelijke opgave en zeker niet te hoog.

1b.1. Hebben we nog iets te kiezen als alleen gebied K genoemd wordt in de RES?

De RES bevat een strategie; de daadwerkelijk realisatie van projecten kan afwijken van de voorkeursgebieden van RES. Bijvoorbeeld in een van de andere geïdentificeerde zoekgebieden (bijlage 1 van RES 1.0). En voor de daadwerkelijke realisatie gaan we ons RODE-beleid herijken. Het is wel zo dat met de keuze voor gebied K in de RES een duidelijke voorkeur aangegeven is, die richtinggevend is voor de herijking van ons eigen beleid.

Naast de geïnventariseerde zoekgebieden (bijlage 1 van RES 1.0) kan op enkele plekken wellicht een enkele solitaire molen worden geplaatst. De kaders daarvoor kunnen worden bepaald bij de herijking van RODE.

1b.2. Gebied K ligt voor een deel in Oost Gelre. Ontstaat dan niet een veel te groot cluster?

Het is de bedoeling dat zowel in het Berkellandse deel als in het deel van Oost Gelre windmolens komen. Het gebied heeft een behoorlijke oppervlakte en een grote theoretische potentie. Wij zullen goed moeten afstemmen en samenwerken met Oost Gelre om het zoekgebied en de bewoners integraal te benaderen. Dit wordt onderstreept in uw motie M21-04.

2.1 Naast aanpassing van ons eigen beleid zijn we ook al het regionale Akkoord van Groenlo aan het herijken

Op 1 maart 2023 moet de RES 2.0 gereed zijn. De RES 1.0 richt zich, naar opdracht vanuit het rijk, vrijwel uitsluitend op duurzame energieopwekking. De energietransitie omvat echter ook de besparingsopgave. Door de opwekkingsopgave en de besparingsopgave in samenhang met elkaar te bezien in plaats van als losse onderdelen creëren we een samenhangende regionale strategie op de gehele energietransitie. In een nieuw akkoord van Groenlo kunnen we hier afspraken over maken. In de RES 2.0 zal dit samenkomen.

Bijlagen:

- De Regionale energiestrategie 1.0 Achterhoek
- Inspraakverslag

AMENDEMENT

Aan de voorzitter van de raad.
Raadsvergadering van 23 november 2021
Indieners: E. Slotboom (D66), H. Pelle (PvdA), I. van Dijk (GB), H. Boxem (VVD) en B. Morsink (OBL)
Voorstel tot wijziging van het raadsbesluit, (agendapunt nr. 8a.): Regionale energiestrategie (RES) Achterhoek 1.0
Gelezen   - Het voorstel en besluit Regionale energiestrategie (RES) Achterhoek 1.0;- Bijlage 1 RES 1.0 Achterhoek. Gehoord hebbende de beraadslagingen tijdens de commissievergadering van 10 november 2021, Overwegende dat: - De gevoerde uitnodigingsplanologie voor duurzame energieopwekking tot grote maatschappelijke onrust heeft geleid;- De inwoners van de gemeente leiderschap, transparantie en duidelijkheid mogen verwachten in de energie transitie die ingrijpend is en van lange duur zal zijn;- De RES 1.0 vooruit loopt op de vaststelling van de nieuwe ruimtelijke kaders voor duurzame energieopwekking (RODE) en de landelijke normering;- De raad zich in meerderheid met motie M 21-04 "Regie in de Energietransitie" heeft uitgesproken voor het clusteren van windturbines en dat bij de clustering eerst grensoverschrijdend gedacht moet worden;- De voorgestelde keuze voor het Berkellandse deel van gebied K (ten zuiden van Ruurlo en Beltrum) aan het verzoek van motie M 21-04 tegemoet komt;- De gemeente Oost Gelre ingestemd heeft met het aanwijzen van haar deel van gebied K als zoekgebied;- Er veel onrust is ontstaan onder de inwoners van zoekgebied K en de gezondheidsrapporten van het RIVM nog niet bekend zijn;- De aanwijzing als zoekgebied niet betekent dat er ook daadwerkelijk windturbines zullen komen – dit is sterk afhankelijk van het nieuwe RODE beleid en landelijke normering;- De RES 1.0 Achterhoek in "Bijlage 1 Totaaloverzicht zoekgebieden" diverse andere zoekgebieden in Berkelland noemt naast gebied K;- Voor de Provincie de zoekgebieden zoals aangegeven in de RES 1.0 opgave, leidend zijn voor de omzetting naar concrete plekken en projecten in het kader van RES 2.0;- Met het open laten van alle zoekgebieden we feitelijk terugvallen in de uitnodigingsplanologie en we veel inwoners in de al jaren durende onzekerheid laten zitten;- De gemeente mogelijk geconfronteerd wordt met een bij de Provincie afgedwongen Provinciaal Inpassingsplan;- De keuze voor alleen gebied K de gemeente in staat stelt gericht met de inwoners van dat gebied aan de slag te gaan.

Tekst wijzigingsvoorstel:

Het te nemen besluit **schrappen en wijzigen** in:

1. De Regionale Energiestrategie 1.0 Achterhoek vast te stellen, waarbij
 - 1a) de raad een bijdrage wil leveren aan de regionale opgave zoals verwoord in de RES 1.0 Achterhoek mits duidelijkheid ontstaat over gezondheidsrisico's voor energieopwekking voor onze inwoners;
 - 1b) de raad streeft naar maximaal benutten van de potentie voor de opwekking van zonne-energie op daken;
 - 1c) de bijdrage van zon op land in de gemeente Berkelland gestalte krijgt in vergunde en in procedure zijnde initiatieven voor zonneparken;
 - 1d) op basis van het te herijken RODE-beleid samen met de gemeente Oost-Gelre wordt bezien of in gebied K (gebied rondom Baakse Beek, tussen Ruurlo, Groenlo en Mariënvelde) mogelijkheden zijn voor een grote clusteropstelling van meerdere (5,5 MW) windturbines die op lokaal draagvlak kunnen rekenen;
 - 1e) de overige locaties in onze gemeente die in bijlage 1 van RES 1.0 Achterhoek worden vermeld als alternatief voor gebied K, als plek voor plaatsing van windmolens worden uitgesloten en dit aan de overige RES-partners kenbaar wordt gemaakt;
2. Deze RES 1.0 Achterhoek middels een richtinggevend raadsbesluit nader uit te werken in gemeentelijk beleid (de herijking van RODE en/of omgevingsvisie);
3. Totdat nieuw beleid is vastgesteld geen initiatieven voor grootschalige duurzame energieopwekking in behandeling te nemen;
4. Voor het vervullen van de energietransitie als gemeente meer de regie te nemen, onze inwoners daar meer bij te betrekken, in te zetten opdat revenuen meer ten goede komen aan onze inwoners, door gebruik te maken van de maatschappelijke tender en/of als gemeente zelf het initiatief te nemen voor een project, zoals verwoord in het raadsbreed aangenomen motie M19-08;
5. De indieners van de reacties te informeren over het standpunt van de gemeenteraad.

Ondertekening:

Het amendement is: aangenomen / verworpen / ingetrokken

Stemverhouding: voor: 16 GB D66 VVD PvdA OBS

tegen: 10 CDA GL

 , griffier

Zaaknummer : 238937

Raadsvergadering : 16-02-2022

Onderwerp : Herijking RODE beleid 2022

Collegevergadering : 14-12-2021

Portefeuillehouder : Wethouder G.J. Teselink

Steller : Vuijk, Matthew, Team tel. : 0545250224
Opdrachtgeverschap A

Te nemen besluit

- 1) Vaststellen van de richtinggevende uitgangspunten voor de uitwerking van het RODE-beleid. En het college opdracht geven deze uitwerking in een voorstel aan de raad aan te bieden.
 - a) Ruimtelijke uitgangspunten voor grote windmolens:
 - i) Grootschalige open agrarische landschappen in ons buitengebied zijn het meest geschikt.
 - ii) Op basis van landschapswaarden en/of natuurwaarden sluiten wij gebieden uit.
 - iii) Voorkeur voor een clusteropstelling.
 - iv) Windmolens van 5,5 MW vermogen zijn maatgevend.
 - v) De afstand tussen windmolens en woningen is voldoende groot.
 - vi) De afstand tussen windmolens en woonkernen is voldoende groot.
 - b) Uitgangspunten voor regierol van de gemeente bij nieuwe initiatieven:
 - i) De gemeente pakt een sterke regierol.
 - ii) De maatschappelijke tender als basis inzetten voor grootschalige energieopwek.
 - iii) De initiatiefnemers stellen van te voren een participatieplan op en wij zien toe op de uitvoering daarvan.
 - iv) De opbrengsten van een initiatief komen zoveel mogelijk ten goede van onze inwoners.
 - v) Motie M19-08. De gemeente kan initiatiefnemer, (mede-)eigenaar, en/of geldschieter zijn.
 - c) Uitgangspunten voor overige energieopwek:
 - i) Het maximaal benutten van de potentie van zonne-energie op daken blijft het streven.
 - ii) Nieuwe initiatieven voor grootschalige zonneparken op cultuurgrond zijn niet toegestaan.
 - iii) Voor windmolens kleiner dan 25 meter wijzigt RODE niet. Deze blijven onder de huidige voorwaarden toegestaan.
 - iv) Voor zonneparken/-parkjes voor eigen energieverbruik of op incurante gronden wijzigt RODE niet. Deze blijven onder de huidige voorwaarden toegestaan.
- 2) Initiatieven voor grote windmolens alleen toestaan in gebied K.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Op 22 februari 2018 is het beleidskader Ruimtelijke Ordening en Duurzame Energieopwekking (RODE) vastgesteld. Het raadsbesluit van 26 mei 2020 over de evaluatie van RODE en Motie M20-07 zijn aanleiding geweest voor een heroverweging van ons RODE-beleid, met name voor windenergie. In het voorjaar van 2021 zijn hierover beeldvormende informatieavonden geweest. Tegelijkertijd liep ook het proces voor de RES Achterhoek 1.0. Met Motie M21-04 (mei 2021) heeft de raad het college richting gegeven voor de RES en aangegeven op welke wijze de gemeenteraad meer regie wil hebben in de energietransitie.

Dit raadsvoorstel is gebaseerd op de opgedane ervaring, kennis en opgehaalde wensen en

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering

Afhandelvingsvoorstel voor raad
 hamerstuk
 bespreekstuk
 anders, nl

Raadsvergadering

zonder hoofdelijke stemming
 met algemene stemmen
 14 stemmen voor, 11 stemmen tegen
 aangenomen
 verworpen

zorgen uit de hiervoor genoemde stappen van de RODE herijking en RES. Op basis van de uitgangspunten in dit raadsvoorstel zal de RODE herijking in 2022 verder uitgewerkt worden.

Argumentatie

1.1 Berkelland heeft een positieve grondhouding ten aanzien van initiatieven voor de winning van duurzame energie.

Wij onderschrijven de urgentie en de noodzaak om onze bijdrage te leveren aan de oplossingen voor de klimaatverandering en de energietransitie. Grootschalige energieopwekking is daar een onderdeel van. Wij horen en ervaren dat ook onze inwoners begrijpen dat we hierin een verantwoordelijkheid te nemen hebben.

1.2 Bij verantwoordelijkheid nemen hoort ook het stellen van heldere voorwaarden

Duurzame energieopwekking strookt niet altijd met andere waarden die wij ook belangrijk vinden. Daarom is het van belang om heldere Berkellandse kaders voor duurzame energieopwekking te hebben, naast de al geldende wettelijke begrenzings. Ruimtelijke en participatie kaders die duidelijkheid bieden aan onze inwoners en belanghebbenden. Kaders die ook realistische handvaten bieden aan initiatiefnemers en duidelijkheid geven over de regierol van de gemeente. Deze Berkellandse kaders moeten uiteraard wel passen binnen onze wettelijke mogelijkheden.

1.a.1 Duidelijke ruimtelijke uitgangspunten voor grootschalige windenergie

Als basis voor de uitwerking van het RODE-beleid zijn de volgende uitgangspunten voor de fysieke leefomgeving voor grootschalige windenergie van belang:

- i) Grootschalige open agrarische landschappen in ons buitengebied vinden wij het meest geschikt voor grote windmolens.
Grote windmolens voegen een extra laag toe in het landschap. Er moet gezocht worden naar landschappen die deze duidelijk aanwezige elementen kunnen 'dragen'. Over het algemeen geldt dat windmolens het beste passen in een weids en open landschap. Zeker de meer rechtlijnige structuren in deze landschappen kunnen beter aansluiten op het lijnenspel van turbines en hun opstelling. Deze weids- en openheid en rechtlijnige structuren vinden we in ons buitengebied vooral in de grootschalige open (agrarische) landschappen. Het gebied K, zoals genoemd in het raadsbesluit over de RES 1.0 van 23 november 2021, ligt voor het overgrote deel in grootschalig open (agrarisch) landschap.
- ii) Wij ontzien kleinschalige landschappen en natuurgebieden.
Door de keuze voor de grootschalige open gebieden willen we de kleinschalige landschappen ontzien van grote windmolens. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het Achterhoekse coulisselandschap: kleinschalige landschappen met bosjes en houtsingels en onregelmatig gestructureerd. In natuurgebieden (zoals het Gelders Natuurnetwerk, maar ook de kleinere bos- en natuurbestemmingen) staat behoud, herstel en ontwikkeling van natuurwaarden voorop. Ook gebieden aangewezen ter bescherming van flora en fauna, zoals stiltegebieden en weidevogelgebieden, rekenen we hier bij.
- iii) Windmolens willen wij geclusterd hebben.
Door windmolens te groeperen kunnen de effecten op het landschap beperkt blijven tot een beperkt aantal plekken. Hierdoor is de invloed van windmolens op ons landschap beperkter dan wanneer er verspreid over ons gebied windmolens worden gerealiseerd.
- iv) Wij willen liever een klein aantal windmolens met een groot vermogen, dan veel met een kleiner vermogen.
Wij gaan uit van windmolens met een vermogen van ongeveer 5,5 MW. Hierdoor zijn er minder windmolens nodig voor eenzelfde opwek. Dit soort grote windmolens geven een substantiële bijdrage aan de invulling van de energieopgave. We willen hiermee ook eenheid in het beeld van grote windmolens in het landschap stimuleren.
- v) De afstand tussen windmolens en woningen moet voldoende groot zijn.
We willen onze inwoners zoveel mogelijk beschermen tegen de overlast van geluid en slagschaduw. Overlast van geluid en slagschaduw kan in algemene zin gezondheidsklachten veroorzaken.
Bij de realisatie van windmolens verantwoorden we ons op basis van onderzoeken van de RIVM

en de landelijke uitwerking naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State over windpark Delfzijl en eventuele nieuwe jurisprudentie. Door windmolens op voldoende afstand van woningen te plaatsen kan aan windmolens gerelateerd geluid en slagschaduw bij woningen tot een minimum worden beperkt. Aan de hand van specifiek geluidsonderzoek moet blijken of een groep windmolens realiseerbaar is met behoud van een goede leefomgeving ter plaatse van gevoelige objecten zoals woningen. Daarbij wordt aangesloten bij geldend milieubeleid en -regelgeving.

vi) Voor woonkernen zoeken wij naar een manier om die meer te beschermen.

Wij streven er naar dat zo min mogelijk mensen overlast ervaren van windmolens. Daarom willen wij onderzoeken of we kernen meer kunnen beschermen dan de (toekomstige) landelijke milieunormen. Wij gaan onderzoeken hoe we dit kunnen uitwerken.

1.b.1 De gemeente pakt de regie op initiatieven voor grootschalige windenergie

i) We pakken een sterke regierol.

Door een sterkere regierol te nemen houdt de gemeente meer de regie op mogelijke initiatieven en de ruimtelijke en participatieve voorwaarden hiervoor. Via onze regierol willen wij ook meer duidelijkheid scheppen voor inwoners. De regierol pakken wij nog op voor initiatieven van start gaan, door met het herijkte RODE te bepalen waar en onder welke voorwaarden initiatieven kunnen ontstaan. Vanuit onze regierol faciliteren wij toegankelijke en onafhankelijke informatievoorziening richting inwoners over windprojecten. Bijvoorbeeld met onafhankelijke experts, procesbegeleiders en werkelijkheidsgetrouwe visualisaties. Het is van belang dat iedereen zich op basis van deze informatie een objectief beeld kan vormen van windenergie en haar effecten.

ii) Maatschappelijke tender als basis gebruiken voor grootschalige energieopwek.

De 'maatschappelijke tender' is een vorm van faciliteren van initiatieven waarbij de gemeente - na een marktconsultatie en met stevig tendervoorwaarden - in twee stappen tot vergunningverlening komt. Bij de eerste stap worden partijen uitgenodigd een plan van aanpak in te dienen waarop met ruimtelijke criteria wordt geselecteerd. Dat is wettelijk ook de normale gang van zaken. Het is waarschijnlijk dat dan meerdere verzoeken tot vergunning over blijven. Daarop mag een gemeente selecteren op basis van maatschappelijke criteria. Lokaal eigendom, zeggenschap en gesocialiseerd grondbeleid kunnen dan bijvoorbeeld een selectie criterium zijn.

Een sterke regierol en lokaal eigendom is ons doel. De maatschappelijke tender is een middel. Ook andere middelen, zoals gemeentelijk eigenaarschap, kunnen helpend zijn om ons doel te bereiken. Voor onze regierol gebruiken we de maatschappelijke tender als vertrekpunt en kapstok, waarbij wij wel ruimte houden om op onderdelen andere instrumenten te gebruiken. Wat dit precies zal worden zal blijken tijdens de uitwerking van onze Berkellandse maatschappelijke tender.

iii) Initiatiefnemers geven inwoners en belanghebbenden vooraf helderheid over het proces van participatie.

Wij willen dat initiatiefnemers een goed participatietraject doorlopen. Wij adviseren hen daarom hoe zij die participatie goed zouden kunnen organiseren. Een initiatiefnemer stelt vooraf een participatieplan op. Wij kijken mee in het proces en volgen of de initiatiefnemer doet wat hij vooraf beloofd heeft. Uiteindelijk wordt de uitkomst van een participatietraject niet op zichzelf beoordeeld, maar betrokken bij de (inhoudelijke) integrale belangenafweging bij het nemen van het besluit op de aanvraag. Bijvoorbeeld tijdens een keuzemoment in een maatschappelijke tender.

iv) Wij willen lokaal eigenaarschap faciliteren, zodat de opbrengsten ook lokaal landen.

Een directe manier om te zorgen dat financiële opbrengsten lokaal landen is als lokale partijen en mensen het eigendom hebben van het initiatief. In het klimaatakkoord en de NWEA (Nederlandse Windenergie Associatie) gedragscode is hiervoor het streven opgenomen van minstens 50% lokaal eigenaarschap. Wij willen kijken of we hierin verder kunnen gaan. Daarom willen wij dat Berkellandse inwoners en organisaties de mogelijkheid krijgen om maximaal financieel te participeren, zodat na de ontwikkeling zij zoveel mogelijk rendement ontvangen tijdens de exploitatieperiode.

v) *Lokaal eigenaarschap kan ook door de gemeente worden ingevuld*

Voor lokaal eigenaarschap is wel veel lokaal investeringsgeld voor ontwikkeling nodig. Berkelland kan dit faciliteren met eigen middelen. Dit kan door als gemeente zelf het initiatief te nemen voor een project, zoals verwoord in de raadsbreed aangenomen motie M19-08, zodat de financiële voordelen meer ten goede komen aan onze inwoners. Bijvoorbeeld door zelf te investeren, geld uit te lenen en/of door samen met andere Achterhoekse gemeenten aan te sluiten bij het landelijke aanjaagfonds voor lokale coöperaties.

1.c.1 Benutten van zon op dak en andere vormen van duurzame energie

We benutten maximaal de potentie van zonne-energie op daken. Nieuwe grootschalige zonneparken op cultuurgrond staan wij niet meer toe. Wij zien geen redenen waarom de ontwikkeling van kleinschalige zon (kleiner dan 2,5 hectare) en wind en zon op rest- en incurante gronden niet kan doorgaan. Wij bieden ruimte voor kleinschalige vormen van duurzame energie, zoals windmolens kleiner dan 25 meter en zonnevelden voor eigen energieverbruik. Op deze onderdelen wijzigt RODE niet. Deze blijven onder de huidige voorwaarden toegestaan.

2.1 Gebied K is een kansrijk gebied voor het onderzoeken van de haalbaarheid voor wind

In Berkelland is beperkt ruimte voor de winning van duurzame windenergie. In bepaalde gebieden zal er meer ruimte zijn om, met behoud van een goed woon- en leefklimaat bij woningen, een aantal grote windmolens te groeperen. Uit het RES proces komt gebied K in Berkelland en Oost Gelre naar voren als een gebied met voldoende ruimtelijk potentieel. Dit op basis van de huidige ruimtelijke kaders en het op termijn verdwijnen van de laagvliegroute Link10A. Dit potentieel biedt een goede ruimtelijke basis om het gesprek aan te gaan met de belanghebbenden in dat gebied. Dit hebben wij ook bevestigd bij de vaststelling van de RES Achterhoek 1.0 op 23 november 2021.

De overige locaties in onze gemeente die in bijlage 1 van RES 1.0 Achterhoek worden vermeld als alternatief voor gebied K, als plek voor plaatsing van windmolens worden uitgesloten voor de grootschalige winning van windenergie.

2.2 Oost Gelre en Berkelland vinden gemeentelijke samenwerking belangrijk

Bij de vaststelling van de RES, en ook in verschillende moties roepen beide gemeenteraden op tot samenwerking. Voor inwoners van gebied K en de algemene draagvlak voor de energietransitie is het van belang om zoveel mogelijk als 'één overheid' te werken. De eerste stappen hierin zijn het verkennen van wederzijdse bestuurlijke commitment en operationele ambtelijke afstemming. In 2022 maken we werk van een intergemeentelijk samenwerkingsverband.

2.3 Op dit moment verlenen wij nog geen medewerking aan initiatieven voor windmolens

Tijdens de uitwerking van de uitgangspunten voor RODE werken wij niet mee aan initiatieven voor grootschalige windmolens. Wij gaan, ook na de uitwerking van RODE, niet meewerken aan initiatieven voor grote windmolens buiten gebied K. In de uitwerking werken we toe naar een manier van het mogelijk maken van windmolens in gebied K.

Kanttekeningen en risico's

1. Relatie RES en RODE

De RES Achterhoek 1.0 is in Berkelland op 23 november 2021 vastgesteld. De RES is een niet juridisch bindend visiedocument wat uitgewerkt moet worden in gemeentelijk beleid en plannen. Dit doen wij door het RES-besluit mee te nemen en mee te wegen (denk bijvoorbeeld aan het inspraakverslag RES) in dit raadsvoorstel en de aankomende uitwerking van RODE.

1.a.v. Het Nevele arrest van Europese Hof van Justitie en Raad van State uitspraak windpark Delfzijl

Een tweetal gerechtelijke uitspraken hebben er voor gezorgd dat de windturbinebepalingen uit het Activiteitenbesluit milieubeheer (het Activiteitenbesluit) en de Activiteitenregeling milieubeheer (de Activiteitenregeling) niet meer gebruikt mogen worden bij de besluitvorming voor windturbineparken. Voor deze rijksregels is namelijk niet de juiste procedure gevolgd. Deze rijksregels zijn wel gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek naar de milieugevolgen, maar volgens een Europese richtlijn (de SMB-richtlijn) had een plan-milieueffectrapport (plan-MER) moeten worden gemaakt. De landelijke overheid is aan zet om dit te herstellen.

Dit hoeft niet te betekenen dat tot die tijd er geen windprojecten meer vergund kunnen worden. Lokale overheden kunnen zelf onderzoek doen naar aanvaardbare hinder bij specifieke locaties. Gemeenten Staphorst en Beuningen zijn hiervan voorbeelden.

1.b.i. De rol van de provincie bij concrete initiatieven

De provincie is bevoegd gezag voor windprojecten tussen de 5 – 100 MW. Gedeputeerde Staten van Gelderland heeft pas geleden in de Statenbrief "RES van strategie naar uitvoering en de provinciale rol bij windenergieprojecten" haar visie toegelicht op samenwerking met gemeenten in windenergieprojecten (Statenbrief 10 november 2021, 2021-013269). Hieronder een aantal relevante kanttekeningen.

- De RES wordt ook door Provinciale Staten vastgesteld en is leidend voor provinciaal windbeleid.
- De RES 2.0 zal de juridische basis zijn om projecten buiten de RES te kunnen weigeren.
- Bij de realisatie van windprojecten is 'partnerschap van twee kanten' het uitgangspunt voor samenwerking met de gemeente. Het heeft de voorkeur van de provincie dat een gemeente hierbij het gezag overneemt. De provincie biedt stimulans en ondersteuning.
- Een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) komt in beeld als een gemeente het gezag niet wil overnemen (PIP 'in partnerschap'), of medewerking aan een windproject weigert. Dan zal, op grond van de Elektriciteitswet, de provincie een eigen afweging moeten maken.

Het mag duidelijk zijn dat de intentie van ons en de provincie is om gezamenlijke als één overheid te werken. Als gemeente Berkelland willen wij voorkomen dat de provincie in een positie komt, waarin zij gedwongen wordt om haar interventiebevoegdheid (een PIP) in te zetten. Ook bij een maatschappelijke tender staat voor ontwikkelaars de route naar een provinciaal inpassingsplan nog open. Het is dan ook van belang dat wij provincie Gelderland goed informeren en betrokken houden bij onze stappen.

1.b.v Twee meer-petten-problemen als wij zelf mede-eigenaar en/of financier zijn

De gemeente is bij initiatieven met een actieve gemeentelijke rol a) zowel mede-initiatiefnemer als vergunningverlener en b) zowel risico-investeerder als bestuurder.

a) Deze twee rollen kunnen in conflict raken. De gemeente zit vaker in zo'n positie (bijvoorbeeld kapvergunning gemeentelijke bomen). En we kunnen ook in deze positie komen als we een actieve rol pakken in het participatieproces. We zorgen er dan voor dat voor de twee rollen verschillende teams komen met andere personen.

b) Het kan lang duren voordat er enige zekerheid op rendement komt. Een vergunningsproces kan door rechtszaken tot wel 7 jaar duren. Kosten lopen voor de baten uit. Bestuurders zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse uitvoering. Grote langjarige financiële blootstelling aan risicovolle investeringen wil je dan vermijden. Een gangbare oplossing hiervoor is het op afstand zetten van de investeringsactiviteiten in een fonds of bij een onafhankelijke selectiecommissie.

Financiën

Proceskosten voor de uitwerking van de uitgangspunten dekken wij uit het Energie Uitvoeringsprogramma 2018-2022, ambitie grootschalig opwek.

Afhankelijk van de keuzes in met name de kaders voor participatie en onze regierol gaan die resulteren in additionele budgetvraag voor de gemeentelijke inzet. Dit geldt mogelijk ook voor ontwikkelkosten en/of investeringskapitaal als we besluiten een nadrukkelijker initiërende of co-creatie rol aan te nemen. Op dat moment zullen wij op basis van een voorstel moeten besluiten hiervoor budget beschikbaar te stellen.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

N.v.t.

Communicatie

In de aanloop naar dit voorstel zijn op 10 maart, 6 april en 21 april 2021 beeldvormende avonden gehouden met experts, raadsleden, belangengroeperingen en inwoners. Alle informatie, zoals de presentaties van de experts, zijn terug te vinden in een kennisdossier op onze website www.gemeenteberkelland.nl > Berkelland Energieneutraal 2030 > Herijking RODE kennisdossier. Ook zijn in dit kennisdossier de antwoorden te vinden op de gestelde vragen tijdens deze sessies. Op 19 oktober 2021 is er een openbare digitale raadsbijeenkomst geweest om onder andere de kaders voor het herijkte RODE-beleid met elkaar te verkennen.

Initiatief, participatie en rol gemeente

Bij de verdere uitwerking van de uitgangspunten naar een herijkt RODE doorloopt de gemeente ook een participatietraject met inwoners en andere belanghebbenden. Zoals door de raad verwoord in motie M21-29.

Hierbij gaan wij gebruik maken van de gebruikelijke middelen, zoals interactieve bijeenkomsten, informatievoorziening via onze gemeentelijke communicatiekanalen en de ter inzagelegging. Daarnaast gaan wij op vernieuwende manieren het gesprek aan met onze samenleving. Zoals via het platform (in oprichting) voorgesteld door de belangenorganisaties van kleine kernen en buurtschappen. En daarbij betrekken we ook andere belanghebbenden vanuit andere invalshoeken, zoals landschap, natuur, etc.

In de beleidsparticipatie van RODE 2022 zullen wij vooral op de participatieniveaus van consulteren, samenwerking en coproductie werken. Daarbij denken wij aan vragen aan de deelnemers zoals bijvoorbeeld:

- Hoe kijken zij naar de ruimtelijke uitgangspunten? (consultatie)
- Welke vorm van regie van de overheid zij het meest passend vinden? (consultatie)
- Welke voorkeuren zij hebben voor de vormen die mogelijk zijn bij procesparticipatie bij initiatieven? (samenwerking)
- Welke andere ideeën zij nog hebben om uit te werken? (coproductie)

De uitkomsten van alle participatie-onderdelen worden afgewogen en verwerkt in het raadsvoorstel voor een herijkt RODE beleidskader in 2022.

Planning en evaluatie

In de periode tot juni 2022 zal met de samenleving gewerkt worden aan de verdere uitwerking. De verwachting is het herijkte RODE na de zomervakantie ter inzage te leggen. De planning is om het herijkte RODE beleidskader in het najaar van 2022 vast te stellen.

De evaluatie van het RODE beleid doen wij met een voortgangsrapportage 2 jaar na de vaststelling, in 2024. Dit zal een korte terugblik zijn op de gang van zaken. Dit is ook een natuurlijk moment, welke valt tussen de vorming van RES Achterhoek 2.0 (uiterlijk 1 juli 2023) en de in het klimaatakkoord voor de 2030 doelstelling gestelde einddatum voor verleende vergunningen (1 januari 2025).

Alternatieven

Als we niet stappen voorwaarts zetten met de herijking van RODE dan vallen we terug op ons huidige RODE beleid en het provinciale beleid.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

A22-03

AMENDEMENT

Aan de voorzitter van de raad.
Raadsvergadering van 16 februari 2022
Indiener: Frank Jonk (CDA) Hans Boxem (VVD)
Voorstel tot wijziging van het raadsbesluit, (agendapunt nr. 11.b): Herijking RODE beleid 2022
Overwegende dat: - Doelstellingen opgenomen in de herijking RODE beleid 2022 onvoldoende houvast geven;- Voornamelijk geluid en slagschaduw van windmolens tot overlast zorgt;- Een bepaalde afstand tot een woonkern onvoldoende zekerheid geeft tot het beperken van gezondheidsrisico's;- Er momenteel diverse onderzoeken naar geluidsoverlast door windmolens lopen;- De gemiddelde normen van 47 dB L_{den} en 41 dB L_{night} op de gevel, in de praktijk nog steeds tot gezondheidsproblemen leiden;- Er technische oplossingen zijn om overlast door slagschaduw en geluid te beperken, bijvoorbeeld door wieken te draaien of helemaal stil te zetten- Het bevoegd gezag conform algemene regels voor inrichtingen milieubeheer en het Besluit omgevingsrecht maatwerk mag toepassen t.a.v. geluidsnormen.- De richtinggevende uitgangspunten vermeld onder 1a vii) en 1a viii) in het bijzonder bedoeld zijn om een groter draagvlak voor het plaatsen van windturbines in onze gemeente te verkrijgen Tekst wijzigingsvoorstel: Toe te voegen aan beslispoint 1) bij a) Ruimtelijke uitgangspunten voor grote windmolens - vii en viii, zoals hieronder beschreven: 1) Vaststellen van de richtinggevende uitgangspunten voor de uitwerking van het RODE-beleid. En het college opdracht geven deze uitwerking in een voorstel aan de raad aan te bieden.   a) Ruimtelijke uitgangspunten voor grote windmolens: i) Grootschalige open agrarische landschappen in ons buitengebied zijn het meest geschikt.ii) Op basis van landschapswaarden en/of natuurwaarden sluiten wij gebieden uit.iii) Voorkeur voor een clusteropstelling.iv) Windmolens van 5,5 MW vermogen zijn maatgevend.v) De afstand tussen windmolens en woningen is voldoende groot.vi) De afstand tussen windmolens en woonkernen is voldoende groot.vii) Het geluid van windmolens wordt bij voorkeur gemaximeerd op een niveau onder de huidige landelijke gemiddelde norm zodat de gezondheidsrisico's tot een minimum worden beperkt.viii) windmolens worden bijgedraaid of stilgezet wanneer slagschaduw of geluid tot overlast zorgt.

Ondertekening:

Frank Jonk (CDA) Hans Boxem (VVD)

Het amendement is: aangenomen / verwerpen / ingetrokken

Stemverhouding: voor: 13 (GL - CDA - VVD)

tegen: 12 (PvdA - GB - D66 - BBL)

_____, griffier

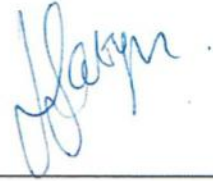
A22.05

AMENDEMENT

Aan de voorzitter van de raad
Raadsvergadering van: 15 februari 2022
Indieners: Hans Boxem namens GB/PvdA/D66/VVD
Voorstel tot wijziging van besluit, verordening of plan (agendapunt nr. 11.b): Herijking RODE beleid 2022
Overwegende dat: - het college de raad een aantal richtinggevende uitgangspunten heeft voorgelegd voor de herijking van het RODE-beleid;- deze richtinggevende uitgangspunten realistisch zijn en een logisch gevolg zijn van de op 18 mei 2021 aangenomen motie M21-04 en het raadsbesluit over de vaststelling van de RES 1.0 Achterhoek;- deze richtinggevende uitgangspunten in het komend jaar vragen om een nadere uitwerking door het college in een herijkt RODE-beleid;- voor deze uitwerking wenselijk is dat er geen onduidelijkheid is over deze uitgangspunten voor inwoners en relevante overheden en instanties;- de formuleringen bij de twee laatste ruimtelijke uitgangspunten onder 1a v) en 1a vi) verduidelijkt kunnen door deze te concretiseren met thans gangbare normen, wetende dat landelijke ontwikkelingen in het komende jaar deze normen nog kunnen doen wijzigen, overwegende tenslotte   - om een groter draagvlak voor het plaatsen van van windturbines te verkrijgen, bewoners van woningen op minder dan 1 kilometer van een te plaatsen windturbine in aanmerking te laten komen voor een uitkoopregeling Tekst wijzigingsvoorstel: In ontwerp-besluit de ruimtelijke uitgangspunten 1a v) en 1a vi) schrappen en doen wijzigen in en aanvullen met: 1a v) De afstand tussen windmolens en woningen bedraagt minimaal 4 keer de ashoogte van de windturbine (ca. 600 meter).   1a vi) De afstand tussen windmolens en woonkernen bedraagt vooralsnog minimaal 10 keer de tiphoogte van de windturbine (ca. 2 kilometer).   1a vii) Bewoners die op minder dan 1 kilometer van een te plaatsen windturbine wonen in aanmerking laten komen voor een uitkoopregeling.

Ondertekening:

Hans Boxem (VVD)

Het amendement is: aangenomen / verworpen / ingetrokken

Stemverhouding: voor: 14 (GB, PvdA, D66, VVD)

tegen: 11 (CDA, GL, DBL)

_____, griffier